

Ikt. szám: EL-3481-506/2022

Tisztelt Vezető Úrhölgy/Úr!

Az Állami Számvevőszék (továbbiakban: ÁSZ) monitoring megközelítéssel végrehajtott ellenőrzése a többségi nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok vezető tisztségviselőjének felelős vezetői magatartására fókuszál, a gazdasági társaság alapvető szabályzatainak, szabályainak kialakításának vizsgálatán keresztül. Az ÁSZ ellenőrzése hozzájárul, hogy a köztulajdonú gazdasági társaságok integritásirányítási/integritás-kockázatkezelési rendszer keretében alkalmazott kontrolljai kiépítettsége és működtetése javuljon, ezáltal integritási veszélyeztetettségük csökkenjen.

Az ellenőrzés célja annak értékelése, hogy a gazdasági társaságok vezető tisztségviselőinek integritás erősítése érdekében megtett lépései hozzájárultak-e a nemzeti vagyonnal való átlátható gazdálkodáshoz.

Fentiekre tekintettel tájékoztatom, hogy az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény (továbbiakban: ÁSZ tv.) 1. § (3) bekezdés, továbbá az ÁSZ 2022. I. félévi ellenőrzési terve alapján – a mellékelt ellenőrzési program szerint – az ÁSZ megkezdi „A többségi állami és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok integritásának monitoring típusú ellenőrzése” című ellenőrzést.

Az ellenőrzés előkészítése keretében az EL-3481-002/2021. iktatószámú dokumentummal adatszolgáltatás teljesítését kértük Öntől, a következő időszakban annak kiértékelésére kerül sor. Amennyiben a továbbiakban az ÁSZ tv. 28. § (1)-(3) bekezdése, valamint a 33. § (1) és (6) bekezdése szerinti közreműködésére van szükség, arról munkatársaim tájékoztatják Önt.

Budapest, 2022. április 13.

Tisztelettel:

Domokos László elnök nevében eljáró
Holman Magdolna Julianna alelnök s.k.

Melléklet: EL-3281-001/2021. iktatószámú ellenőrzési program

Iktatószám: EL-3281-001/2021.

Témasorszám: 33/2

Ellenőrzés-azonosító szám: V0942

Az Ellenőrzési Program PI/A. részét jóváhagyom:

Domokos László
elnök

Ellenőrzési program

**A többségi állami és
önkormányzati tulajdonú
gazdasági társaságok
integritásának monitoring
típusú ellenőrzése**

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA

Az ellenőrzés célja annak értékelése, hogy a gazdasági társaságok vezető tisztségviselőinek integritás erősítése érdekében megtett lépései hozzájárultak-e a nemzeti vagyonnal való átlátható gazdálkodáshoz.

AZ ELLENŐRZÉS TERÜLETE

Az ellenőrzés előre meghatározott szempontoknak megfelelően képzett csoportok szerinti többségi állami és a többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságokra terjed ki.

A monitoring megközelítéssel végrehajtott ellenőrzés a többségi nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok vezető tisztségviselőjének felelős vezetői magatartására fókuszál, a gazdasági társaság alapvető szabályzatainak, szabályainak kialakításának vizsgálatán keresztül. Az ellenőrzés a társaságok gazdálkodására vonatkozó, jogszabályi előírások alapján kötelezően elkészítendő alapvető szabályzatokra, valamint a korrupció elleni védelmet szolgáló és az integritás szempontjából lényeges tevékenységekre, eljárásokra, magatartásra vonatkozó szabályokra terjed ki. A szabályok és szabályzatok meglétének ellenőrzésével értékeli az ellenőrzés azt, hogy az ellenőrzött szervezet felelős vezetője hogyan alakította ki a társaságok átlátható és korrupciómentes gazdálkodása biztosításához szükséges alapvető szabályozási környezetet, hogyan határozta meg a szervezeti kultúra egységét biztosító értékeket, elveket és célkitűzéseket, hogyan mérte fel a működése során jelentkező, a működési célok teljesülését érintő kockázatokat, miként épített ki az integritási kockázatokat mérséklő integritáskontrollokat, és a kiépített kontrollok kiterjedtek-e a kockázatos területekre, folyamatokra.

Amennyiben az ellenőrzött szervezetet érinti releváns közérdekű bejelentés területe, akkor az is hasznosításra kerülhet.

AZ ELLENŐRZÉS HÁTTERE, INDOKOLTSÁGA

Az Alaptörvény alapértékeket, elveket fogalmaz meg, amely szerint az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló szervezetek a törvényben meghatározott módon, önállóan és felelősen gazdálkodnak a törvényesség, célszerűség és az eredményesség követelményei szerint. A közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni e forrásból megvalósuló gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.

Az ÁSZ az elmúlt években a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok körében is végzett integritás felmérést, amelynek eredményei azt mutatták, hogy jelentős különbségek vannak az egyes gazdasági társaságok között az integritási kontrollok kiépítettségének tekintetében, valamint az átlátható és korrupciómentes gazdálkodás biztosításához szükséges alapvető szabályozási környezet kialakításában.

Az ÁSZ a többségi állami és a többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok részére az elmúlt években öntesztekben és helyénvalósági kritériumokban megfogalmazott elvárások közzétételével segítette elő a jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatos törvényhozói szándék gyakorlatba való átültetését. Mindezek széles körben lehetővé tették, hogy a Gbkr. hatálya alá tartozó gazdasági társaságok

felkészüljenek a 2021-től kötelező szabályok alkalmazására, valamint támogatják a köztulajdonban lévő gazdasági társaságok elsősorban vezetői körében a felelős vezetői magatartás érvényesülését, valamint további fejlesztését. A Bkr. és a Gbkr. hatálya alá nem tartozó nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok felelős vezetői ugyanakkor az elvárások megismerésével és azoknak megfelelő gyakorlatuk saját döntésen alapuló kialakításával tudnak eleget tenni a nemzeti vagyon átlátható és integritás elvek szerinti kezelésének.

Az ÁSZ a „jó gyakorlatokat” tanácsadó funkciója keretében szélesebb körben is megismerteti az érintettekkel, ezáltal is hozzájárulva a költségvetési rendszer szabályozott, átlátható, kiegyensúlyozott és fenntartható működéséhez.

Az ÁSZ ellenőrzése hozzájárul, hogy a köztulajdonú gazdasági társaságok integritásirányítási/integritáskockázatkezelési rendszer keretében alkalmazott kontrolljai kiépítettsége és működtetése javuljon, ezáltal integritási veszélyeztetettségük csökkenjen.

FÓKUSZKÉRDÉSEK

- 1. – Hogyan érvényesült a felelős vezetői magatartás a gazdasági társaságok átlátható gazdálkodásához szükséges alapvető szabályozási környezetének kialakításánál?*
-

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZEREI

Az ellenőrzés típusa

Megfelelőségi ellenőrzés

Az ellenőrzött időszak

2021. és 2022. év

Az ellenőrzés tárgya

Az ellenőrzés tárgyát a többségi nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok vezető tisztségviselői felelős magatartásának érvényesülése képezi, a gazdasági társaság jogszabályi kötelezettségen alapuló alapvető szabályzatainak, valamint a korrupció elleni védelmet szolgáló és az integritás szempontjából lényeges tevékenységekre, eljárásokra, magatartásra vonatkozó szabályok kialakítása vonatkozásában. Az ellenőrzés azon alapvető szabályok, szabályzatok kialakítására terjed ki, amelyek által a felelős vezető tisztségviselő az átlátható és korrupciómentes gazdálkodás biztosításához szükséges alapvető szabályozási környezetet megteremti, a szervezeti kultúra egységét biztosító értékeket, elveket és célkitűzéseket meghatározza, felméri a működése során jelentkező, a működési célok teljesülését érintő kockázatokat, valamint kiépíti az integritási kockázatokat mérséklő integritáskontrollokat, és figyelemmel van a kiépített kontrollok kockázatos területekre, folyamatokra való kiterjesztésére is.

Az ellenőrzött szervezet

A többségi állami tulajdonban/a többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok

Az ellenőrzés jogalapja

Az ellenőrzés jogalapját az ÁSZ tv¹. 1. § (3) bekezdése képezi.

Az ellenőrzés módszerei

Az ellenőrzés végrehajtása az ellenőrzési program szempontjai, kérdéskörei, az ellenőrzött időszakban hatályos jogszabályok, az ellenőrzés szakmai szabályai, az ÁSZ megfelelőségi ellenőrzési módszertana alapján történik.

Az ÁSZ folytatja a monitoring ellenőrzéseket a nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok körében. A monitoring típusú ellenőrzés során az ÁSZ – a jelen állapot lényeges dokumentumaira fókuszálva – a kiválasztott lényeges szempontok, kritériumok alapján történő jelen idejű értékelést végez annak érdekében, hogy beazonosítsa az ellenőrzött időszakban az ellenőrzött szervezetek gazdálkodása alapvető szabályozottságának azon tényezőit, amelyek területén további fejlődési lehetőségeik vannak. Az ellenőrzés „jelen idejű” végzésével lehetőség van a feltárt hibák, szabálytalanságok ellenőrzött időszakban történő javítására, fejlesztésére. A program ellenőrzési szempontjait, kritériumait a szabályszerűségi szempontok szerinti ellenőrzésben a jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök, határozatok, további belső utasítások, belső szabályozók előírásai képezik. *A helyénvalósági szempontok alapján azon*

Ellenőrzési program – A többségi állami és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok integritásának monitoring típusú ellenőrzése

kérdéskörben történik az értékelés, ahol az ellenőrzött szervezet esetében jogszabályi előírás egyéb ágazatnál létezik és az adott követelmény megléte hozzájárul a többségi nemzeti tulajdonban lévő gazdasági társaság szabályozása terén pozitív folyamatok elindításához, a tevékenységének ellátása körében integritásának biztosításához, ezáltal a közpénzügyi helyzet átláthatóságához, szükség esetén javulásához. A helyénvalósági kritériumokat az ÁSZ honlapján teszi közzé.

Az ellenőrzési kérdések megválaszolásához szükséges bizonyítékok megszerzése ellenőrzési eljárások alkalmazásával történik. Az ellenőrzési bizonyítékként felhasználható adatforrások közé tartoznak egyrészt az ellenőrzési programban felsorolt adatforrások, másrészt adatforrás lehet még minden – az ellenőrzés folyamán – feltárt, az ellenőrzés szempontjából információkat tartalmazó dokumentum. Az ellenőrzés során szükség esetén helyszíni szemlére is sor kerülhet.

ELLENŐRZÉSI KÉRDÉSEK, KRITÉRIUMOK, ADATFORRÁSOK

1. fókuszkérdés

Hogyan érvényesült a felelős vezetői magatartás a gazdasági társaságok átlátható gazdálkodásához szükséges alapvető szabályozási környezetének kialakításánál?

Szabályszerűségi kritériumok: Számv. tv.², Tak.tv³, Bkr.⁴ (a Bkr. hatálya alá tartozó gazdasági társaságok esetében), Gbkr⁵. (a Gbkr. hatálya alá tartozó gazdasági társaságok esetében)

Helyénvalósági kritériumok:

- a) Bkr. hatálya alá tartozó gazdasági társaságok esetében: A gazdasági társaság biztosította a szervezeten belüli összeférhetlenség megelőzését és ellenőrzését, kialakította a szervezeti integritást sértő események és panaszok bejelentő rendszerét.
- b) Sem a Bkr., sem a Gbkr. hatálya alá nem tartozó gazdasági társaságok esetében: A gazdasági társaság az integrált kockázatkezelésre vonatkozó eljárásrendet kialakította, megalkotta a munkavállalókra kiterjedően az etikai elvárásokat, követelményeket, biztosította a szervezeten belüli összeférhetlenség megelőzését és ellenőrzését. Szabályozta a szervezeten belüli integritást sértő események kezelését, kialakította a szervezeti integritást sértő események és panaszok bejelentő rendszerét.
- c) Valamennyi gazdasági társaság esetében: A gazdasági társaság elkészítette a beszerzési eljárásokkal kapcsolatos szabályozást, szabályozta az ajándékok elfogadásának rendjét, elkészítette a vezető tisztségviselőkre és közvetlen hozzátartozójukra vonatkozó összeférhetlenség megelőzésére és biztosításának ellenőrzésére vonatkozó szabályozást. A gazdasági társaság létrehozott munkáltatói visszaélés-bejelentési rendszert, és külső panaszokat kezelő eljárásrendet. Meghatározta a munkatársak gazdasági összeférhetlenségének kritériumait és ezek érvényesítésére vonatkozó eljárásrendet.

Az ellenőrzés adatforrásai: számviteli politika, eszközök és források leltárkészítési és leltározási szabályzata, eszközök és források értékelési szabályzata, pénzkezelési szabályzat, számlarend, javadalmazási szabályzat, a legfőbb szerv javadalmazási szabályzatot elfogadó határozata.

Integrált kockázatkezelés eljárásrendje, etikai elvárások, követelmények, magatartási szabályok meghatározását igazoló dokumentum, szervezeten belüli összeférhetlenség megelőzését és ellenőrzését alátámasztó dokumentum, szervezeten belüli integritást sértő események kezelésének eljárásrendje, szervezeti integritást sértő események és panaszok bejelentő rendszerének kialakítását igazoló dokumentum, a beszerzésekre vonatkozó szabályozás, az ajándékok elfogadására vonatkozó szabályozás, a vezető tisztségviselőkre és hozzátartozójukra vonatkozó összeférhetlenség megelőzésére és biztosításának ellenőrzésére vonatkozó szabályozás, a munkatársak gazdasági összeférhetlenségét kizáró szabályozás, a külső panaszokat kezelő eljárásrend, a munkáltatói visszaélés bejelentő rendszer szabályozásának dokumentuma.

AZ ELLENŐRZÉSI PROGRAM MELLÉKLETEI

I. SZ. MELLÉKLET: FOGALOMTÁR

II. SZ. MELLÉKLET: RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

Budapest, 2021. *dec.* hó *29.* nap

Programkészítésért felelős vezető

MELLÉKLETEK

I. SZ. MELLÉKLET: FOGALOMTÁR

gazdasági társaság	A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik. (Forrás: Ptk. ⁶ 3:88. § (1) bekezdés)
integritás	A gazdasági társaság szabályszerű, a gazdasági társaság célkitűzéseinek, értékeinek és elveinek megfelelő működése. (Forrás: Gbkr. 2.§. 5. pont)
integrált kockázatkezelési rendszer	Olyan kockázatkezelési rendszer, amelynek keretében a gazdasági társaság tevékenységében rejlő és a szervezeti célokkal összefüggő kockázatokat azonosítják és elemzik, valamint meghatározzák az egyes kockázatokkal kapcsolatban szükséges intézkedéseket, az intézkedéssel érintett szervezeti egységek körét, az intézkedések végrehajtásának folyamatos nyomon követési módját és eljárásrendjét. (Forrás: Bkr. 7. § (2) bek., Gbkr. 5. §.)
javadalmazási szabályzat	A Tak.tv. 5. § (3) bekezdésében előírt, a vezető tisztségviselők, felügyelőbizottsági tagok, valamint az Mt. 208. §-ának hatálya alá eső munkavállalók javadalmazása, valamint a jogviszony megszűnése esetére biztosított juttatások módjának, mértékének elveiről, annak rendszeréről szóló szabályzat
munkáltatói visszaélés-bejelentési rendszer	Az érvényes jogszabályok, valamint a közérdek, vagy nyomós magánérdek védelmének biztosítására a munkáltató által megállapított magatartási szabályok megsértésének bejelentésére a foglalkoztató által létrehozott rendszer. (2013. évi CLXV. törvény a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről 13-16. §)
munkatársak gazdasági összeférhetlensége	A munkatársak olyan külső gazdasági kapcsolatainak meghatározása, amelyek fennállása esetén a munkatársak foglalkoztatása a foglalkoztató gazdasági érdekeit sértheti.
szervezetben belüli feladatközi összeférhetlenség	A döntések előkészítése, jóváhagyása, ellenjegyzése, valamint a gazdasági eseményekhez kapcsolódó elszámolások feladatkörei közül bármelyik kettő egy személy általi ellátása (Forrás: Gbkr. 6. § (3) bek.)
szervezeti integritást sértő esemény	Minden olyan esemény, amely a köztulajdonban álló gazdasági társaságra vonatkozó jogszabályoktól, belső szabályzatoktól, valamint a köztulajdonban álló gazdasági társaság célkitűzéseinek, értékeinek és elveinek megfelelő működéstől eltér. (Forrás: Gbkr. 2. §. 7. pont, Bkr. 2. § u) pont)
vezető tisztségviselő és közvetlen hozzátartozója összeférhetlensége	A Ptk. 3:115. §-ában meghatározott összeférhetlenség

II. SZ. MELLÉKLET: RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

¹ ÁSZ tv.	2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről
² Számv. tv.	2000. évi C. törvény - a számvitelről
³ Tak.tv.	2009. évi CXXII. törvény - a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
⁴ Bkr.	370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet - a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről
⁵ Gtbkr.	339/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet a köztulajdonban álló gazdasági társaságok belső kontrollrendszeréről
⁶ Ptk.	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről